

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Darování pro případ smrti jako způsob řešení dědictví za života

Řada z nás se potýká či bude potýkat s otázkou, jak naložit po smrti se svým majetkem. Tento článek má za cíl nastínit některé možné odpovědi na tuto otázku s bližším zaměřením se na nepříliš rozšířený institut darování pro případ smrti.

Dědění

Podle občanského zákoníku dochází k dědění na základě dědické smlouvy, ze závěti anebo ze zákona (možný je i souběh). Zákon jasně určuje dědickou posloupnost v případě, kdy zůstavitel nepořídil závět ani neuzavřel dědickou smlouvu (intestátní dědická posloupnost). Závět a dědická smlouva jsou projevem zůstavitelovy vůle, tedy preferovanou variantou – testamentární dědická posloupnost má přednost před intestátní dědickou posloupností.

Poměrně často dochází k tomu, že lidé převádí jejich majetek ještě za života. Variant se nabízí hned několik. Vlastní-li osoba nemovitost, nabízí se zpravidla její úplatný nebo bezúplatný převod za současného zřízení věcného břemene ve prospěch původního vlastníka. Institutem s dlouholetou tradicí je pak například tzv. výměnek, při němž dochází k převodu nemovitosti na nového vlastníka výměnou za zaopatření za sjednaných podmínek.

Darování nemovitosti za života může skýtat výhodu v tom, že se na příjem z převodu mezi určitými členy rodiny nevztahuje daň z příjmu. Pokud jde o daň z nabytí nemovitostí, tato byla již před několika lety zrušena (konkrétně v roce 2020). Náklady, které je v případě darování nemovité věci vynaložit, se tak mohou skládat pouze ze správního poplatku za podání návrhu na zápis vlastnického práva příslušnému katastrálnímu úřadu ve výši 2.000 Kč.

Darování pro případ smrti

K zajímavému řešení naznačené životní situace může dojít pomocí dosud nikoliv příliš známého a využívaného institutu darování pro případ smrti ve smyslu ustanovení § 2063 občanského zákoníku[1]. V rámci darování pro případ smrti dochází k uzavření darovací smlouvy za života dárce (inter vivos), nicméně k samotnému plnění dojde až po smrti dárce (mortis causa)[2]. Dárce je až do své smrti vlastníkem předmětu daru, omezen je pouze závazkem vyplývajícím z příslušné darovací smlouvy. Obdarovaný se stává vlastníkem předmětu daru až nejdříve okamžikem smrti dárce, neboť až smrtí dárce nabývá darovací smlouva účinnosti.

Jde o darování závislé na podmínce, že obdarovaný přežije dárce, přičemž aby se jednalo o darování pro případ smrti (a nikoliv o odkaz), musí být kumulativně naplněny následující předpoklady:

1. Dárce a obdarovaný uzavřou písemnou darovací smlouvu (§ 2057 občanského zákoníku)[3].
2. Obdarovaný v darovací smlouvě vysloví svoji vůli dar přijmout.
3. Dárce se výslovně vzdá práva dar odvolat, což bude vyplývat buď z darovací smlouvy anebo ze samostatné listiny, kterou dárce obdarovanému vydá.

Nabytí vlastnického práva

Dosud zcela nevyjasněnou otázkou je okamžik nabytí vlastnického práva k předmětu daru obdarovaným na základě darování pro případ smrti.

Odborná literatura zastává rozličné názory, kdy například Janoušek[4] tvrdí, že vlastnické právo nepřechází na obdarovaného automaticky, nýbrž že obdarovanému vzniká smrtí dárce pouze pohledávka na vydání předmětu daru vůči dědici. Závěr, že by k nabytí vlastnického práva docházelo již úmrtím dárce považuje za velmi problematický.

Naopak Kasík a Bednář[5] v komentáři k § 2063 občanského zákoníku dospívají k jinému závěru a nadto odlišují, zda předmět daru podléhá evidenci ve veřejném seznamu či nikoliv. Konkrétně uvádí, že je-li předmět daru věcí, která nepodléhá evidenci ve veřejném seznamu, stává se obdarovaný vlastníkem předmětu daru již okamžikem smrti dárce. V takovém případě není předmět daru součástí pozůstalosti a není o něm rozhodováno v rámci řízení o pozůstalosti.

Autoři jsou toho názoru, že jinak je tomu u věcí evidovaných ve veřejném seznamu, typicky u nemovitostí, u nichž se vlastnické právo nabývá až zápisem do veřejného seznamu (§ 1105 občanského zákoníku). Podle odkazovaného komentáře se věc evidovaná ve veřejném seznamu stává smrtí dárce předmětem pozůstalosti a obdarovanému ji dědic dárce vydá až následně, přičemž řízení o zápisu vlastnického práva do veřejného seznamu (zpravidla vkladové řízení) může být ukončeno až po pravomocném skončení řízení o pozůstalosti.[6]

Shora uvedený závěr ve vztahu k evidovaným věcem částečně vyvrátil Krajský soud v Praze ve svém usnesení ze dne 15. 8. 2023, čj. 102 Co 9/2023-102. Soud zde konstatoval, že je-li předmětem daru nemovitá věc, může být podán návrh na zápis vlastnického práva do veřejného seznamu neprodleně po naplnění rozhodné podmínky, kterou je smrt dárce. Účastníkem vkladového řízení bude obdarovaný a ten, kdo spravuje pozůstalost po dárce. Podle závěrů rozhodnutí přitom může být vkladové řízení ukončeno před pravomocným skončením řízení o pozůstalosti. S tím se pojí významný důsledek spočívající v tom, že hodnota předmětu daru (resp. závazek vydat obdarovanému dar) nebude v ocenění pozůstalosti zohledněna. Hodnota pozůstalosti má přitom vliv mj. na výši odměny soudního komisaře (notáře).

Nemožnost odvolání daru

Obecná právní úprava darovací smlouvy zakotvuje právo dárce odvolat dar pro nouzi či pro nevděk. To stejné však o darování pro případ smrti neplatí - zákon vyžaduje, aby se dárce při darování pro případ smrti výslovně vzdal práva dar odvolat. Z tohoto pohledu může být obdarovaný zvýhodněn oproti tomu, kdo je obdarován za dárceva života. Jak konstatoval Okresní soud ve Vsetíně ve svém rozsudku ze dne 28. 5. 2021, čj. 20 C 129/2019-131: „Výslovným vzdáním se tohoto práva závazek z darování dárce prodlužuje a činí jej neodvolatelným (zrušen by musel být pouze dohodou obou stran). Tím, že tak činí, dává najevo vůli ke skutečnému darování pro případ smrti a dokonce favorizuje obdarovaného oproti běžné darovací smlouvě, kde zákon na podobné ujednání (v případě darování mezi živými) pohlíží jako na nicotné (srov. § 2076).“ Současně je však nutno akcentovat, že s ohledem na smluvní volnost může dárce podmínit nabytí daru i další podmínkou, než je podmínka smrti dárce, např. tím, že se obdarovaný proti dárce za dárceva života neproviní nevděkem. Kromě dohody stran je možné zrušit darování pro případ smrti také v případě, že si strany ve smlouvě ujednají možnost od smlouvy odstoupit (§ 2001 občanského zákoníku).

Mgr. Kateřina Kösslerová,
advokátní koncipientka

KLB LEGAL

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

---

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

[2] JANOUŠEK, Michal. § 2063 [Darování pro případ smrti]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2.

[3] Podle § 2057 občanského zákoníku platí, že se písemná forma darovací smlouvy vyžaduje v případě darování věci zapsané do veřejného seznamu, jakož i v případě, kdy nedochází k odevzdání věci zároveň s projevem vůle darovat a přijmout dar. Pakliže by dárce odevzdal předmět daru obdarovanému s tím, že se má stát vlastnictvím obdarovaného až v okamžiku smrti dárce, bude se jednat o darování mezi živými, nikoliv o darování pro případ smrti (srov. KASÍK, Petr, BEDNÁŘ, Václav. § 2063 [Darování pro případ smrti]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 12, marg. č. 4.).

[4] JANOUŠEK, Michal. § 2063 [Darování pro případ smrti]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 28.

[5] KASÍK, Petr, BEDNÁŘ, Václav. § 2063 [Darování pro případ smrti]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 13, marg. č. 11.

[6] KASÍK, Petr, BEDNÁŘ, Václav. § 2063 [Darování pro případ smrti]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck,

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)